

FÓRUM ARCHIVÁROV

Ročník: III.

Číslo: 2

Február 1992

Kolegyne, kolegovia!

Toto naše periodikum sme zriadili na pružné informovanie členov SSA. Prijmite teda, keď už nie pružnú, aspoň stručnú informáciu o postupe prác na v súčasnosti najzávažnejšej úlohe, príprave zákona o archívoch. Na názve zákona i jeho obsahu sme sa spoločne dohodli na účelovo zvolanom zhromaždení 8. januára 1992 v Slovenskom národnom archíve. Na záver rokovania bol menovaný kolektív na stylistické dotvorenie zásad. Tento kolektív (rozšírený) sa zišiel 9. januára a znovu 10. januára už aj s predstaviteľmi legislatívy Ministerstva vnútra SR. Nástojili na nutnosti štrukturovať v zákone sústavu archívov, ich zaradenie v štátnej správe i konkretizovať riadiaci orgán archívov a jeho začlenenie v štátnej správe. Došlo teda k základnej zmene filozofie zákona. Preto predseda SSA, odvolávajúc sa na uznesenie SNR pri prijatí novely zákona, písomne požiadal riaditeľa Odboru archívniectva, námestníka MV SR pre CSÚ a predsedu VAR o prerokovanie tejto zmeny so "širokou obcou archivárov" (uznesenie SNR). VAR na svojom zasadnutí 23.1.1992 zohľadniac aj stanovisko prítomných predstaviteľov legislatívy (nemali možnosť pred rokovaním sa oboznámiť s predkladaným materiálom) nezaujala konkrétne stanovisko. Ministerstvo vnútra vypracovalo a rozoslalo na medzirezortné pripomienkové konanie paragrafované znenie zákona, s termínom predloženia pripomienok do 7. februára 1992. Viacerí ste sa s ním zoznámili a k tomuto návrhu zákona vyjadrili, že je obsahovo roztrieštený, právne rozporný a vecne nesprávny. 10. a 12. februára novo sformovaná skupina spracovala a 13.2.1992 rozšírená skupina prerokovala návrh, ktorý mal byť 14.2.1992 predložený ministrovi vnútra SR. Pretože sa od pôvodného v zásadách prerokovávaného návrhu zásadne líši, považujeme za potrebné aspoň touto formou Vás o ňom informovať.

Klačka J.

(n á v r h)

Z á k o n
Slovenskej národnej rady
z 1992
o archívoch

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je upraviť postavenie archívov a vymedziť ich základné úlohy, najmä všestrannú starostlivosť o archívne dokumenty.

§ 2

Základné ustanovenie

Archívne dokumenty ako pramene histórie Slovenska a jeho obyvateľov sú súčasťou národného kultúrneho dedičstva, sú jedinečným informačným zdrojom spoznávania dejín Slovenska. Ich trvalé uschovávanie, ochrana a sprístupňovanie je verejným záujmom.

§ 3

Archívny dokument

Archívnym dokumentom je písomný, obrazový, zvukový alebo iný záznam s jedinečnou historickou informačnou hodnotou, ktorý archív prevzal do trvalej úschovy.

§ 4

Archívny fond

Archívny fond je súbor archívnych dokumentov tvoriacich organický celok pochádzajúci z činnosti toho istého pôvodcu.

§ 5 Archív

Archívom je miesto, ktoré preberá, zhromažďuje, ochraňuje a sprístupňuje archívne dokumenty.

§ 6 Sústava archívov

- (1) Archívy sú verejné archívy a iné archívy.
- (2) Verejné archívy sú štátne archívy a obecné archívy.
- (3) Iné archívy sú archívy neštátnych právnických osôb a archívy fyzických osôb.

§ 7 Zriaďovanie archívov

(1) Štátne archívy zriaďuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo")¹ a okresné úrady². Iný štátny orgán alebo ním riadená právnická osoba môže zriadiť štátny archív so súhlasom ministerstva.

(2) Obce môžu zriaďovať obecné archívy, do ktorých preberajú archívne dokumenty pochádzajúce z ich činnosti a z činnosti nimi zriadených právnických osôb.

(3) Okresný úrad a obec sa môžu dohodnúť na zriadení a správe spoločného archívu. Spoločný archív plní úlohy štátneho archívu i obecného archívu.

(4) Iné archívy môžu zriaďovať cirkve a náboženské spoločnosti, politické strany a hnutia, občianske združenia, obchodné spoločnosti a ďalšie neštátne právnické osoby, ako aj fyzické osoby.

1/ § 19 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

2/ § 7 ods. 2 písm. f) zákona Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. organizácii miestnej štátnej správy.

§ 8

Úlohy archívov

(1) Úlohou archívov je všestranná starostlivosť o archívne dokumenty, najmä:

- a) preberanie archívnych dokumentov od ich pôvodcov,
- b) zhromažďovanie archívnych dokumentov od ich vlastníkov,
- c) evidencia spravovaných archívnych fondov,
- d) ochrana archívnych fondov,
- e) spracovanie archívnych dokumentov a sprístupňovanie archívnych fondov.

(2) Verejné archívy okrem úloh uvedených v odseku 1 najmä:

- a) preberajú archívne dokumenty od pôvodcov, ktorí nezriadili archív, prihliadajú pritom najmä na ich obsah a dokumentárnu hodnotu a na rozsah a jedinečnosť v nich obsiahnutých informácií,
- b) analyzujú a klasifikujú archívne dokumenty a dotvárajú vnútornú štruktúru archívnych fondov,
- c) vytvárajú vedecký informačný systém pomôcok k archívu, k archívnym fondom a k archívnym dokumentom,
- d) umožňujú využívanie archívnych dokumentov, ktoré spravujú,
- e) vyhotovujú výpisy a odpisy archívnych dokumentov, ktoré spravujú,
- f) poskytujú na požiadanie za odplatu odbornú pomoc iným archívom a právnickým a fyzickým osobám pri posudzovaní jedinečnej historickej informačnej hodnoty písomných a iných záznamov (§ 3),
- g) poskytujú na požiadanie za odplatu odbornú pomoc iným archívom pri zaraďovaní archívnych dokumentov do archívnych fondov a pri vytváraní ich systému,
- h) starajú sa na požiadanie za odplatu o archívne dokumenty, ktoré im zverili do úschovy ich vlastníci.

(3) Štátne archívy okrem úloh uvedených v odsekoch 1 a 2 preberajú archívne dokumenty, ktorých pôvodcami sú

- a) štátne orgány a nimi riadené právnické osoby, ktoré nezriadili štátny archív,
- b) obce, ktoré nezriadili obecný archív.

(4) Štátne archívy uskutočňujú predkupné právo štátu na archívne dokumenty, ktorých vlastníci ich hodlajú predaf.

§ 9

Povinnosti zriaďovateľov archívov

Zriaďovateľ archívu je povinný

- a) oznámiť zriadenie a zrušenie archívu ministerstvu a zabezpečiť pri zrušení archívu odovzdanie jeho archívnych fondov niektorému archívu,
- b) umiestniť archív vo vhodných priestoroch, ktoré zaručujú bezpečné uloženie a účelné využívanie archívnych dokumentov,
- c) zabezpečiť, aby úlohy archívu podľa tohto zákona plnili odborne spôsobilí pracovníci.

§ 10

Využívanie archívnych dokumentov

(1) Každý je oprávnený využívať archívne dokumenty a žiadať vyhotovovanie výpisov a odpisov, ak od ich vzniku uplynulo najmenej 30 rokov a sú uložené vo verejnom archíve a osobitný zákon neustanovuje inak. Využívať archívne dokumenty uložené v inom archíve možno po dohode s jeho zriaďovateľom.

(2) Súhlas na využívanie archívnych dokumentov uložených vo verejnom archíve možno odoprieť, ak využívanie nedovoľuje fyzický stav archívnych dokumentov, alebo neukončené dotvorenie archívneho fondu. Využívanie archívnych dokumentov nemožno odoprieť pôvodcovi archívnych dokumentov alebo ak to ustanovuje osobitný zákon.

(3) Archívne dokumenty o ktoré sa archív stará na požiadanie ich vlastníkov, možno využívať len so súhlasom vlastníkov.

§ 11

Povinnosti vlastníkov archívnych dokumentov

(1) Vlastník archívneho dokumentu, ktorý nie je vo vlastníctve štátu alebo v majetku obce, je povinný strpieť, aby v naliehavom verejnom záujme, najmä ak hrozí poškodenie alebo zničenie archívneho dokumentu, bol archívny dokument na nevyhnutný čas za náhradu uložený v štátnom archíve, ak účel nemožno dosiahnuť inak³. Archívny dokument nemožno vyvlastniť.

(2) Vlastník archívneho dokumentu, ktorý nie je vo vlastníctve štátu alebo v majetku obce, ak ho hodlá predať, vymeniť alebo darovať mimo územie Slovenskej republiky, je povinný ho ponúknuť na predaj štátnemu archívu. Predkupné právo štátu zanikne uplynutím šiestich mesiacov po tom, čo došla ponuka vlastníka archívneho dokumentu, alebo ak štátny archív odmietne ponuku v kratšom čase.

(3) Archívne dokumenty možno mimo územie Slovenskej republiky vystavovať, konzervovať, reštaurovať alebo požičať na študijné účely len so súhlasom ministerstva.

§ 12 Priestupky

Priestupkom je porušenie povinností podľa § 9 písm. a) a b), § 10 ods. 2 a 3 a § 11⁴.

§ 13 Úlohy ministerstva

Ministerstvo je ústredným orgánom štátnej správy

a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy vo veciach zriaďovania a činnosti štátnych archívov,

b) dáva súhlas na zriaďovanie štátnych archívov inými štátnymi orgánmi alebo nimi riadenými právnickými osobami,

c) dáva súhlas na vystavenie, konzervovanie, reštaurovanie alebo požičanie na študijné účely archívnych dokumentov mimo územie Slovenskej republiky,

d) zabezpečuje archívny informačný systém,

e) spolupracuje so štátnymi orgánmi a obcami a inými právnickými osobami vo veciach zriaďovania a činnosti archívov a pri vypracúvaní koncepcií alebo iných opatrení všeobecnej povahy týkajúcich sa archívov a ich činnosti,

4/ § 46 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

f) zabezpečuje zvyšovanie odbornosti pracovníkov podľa predpisov o overovaní osobitnej odbornej spôsobilosti⁵.

§ 14

Prechodné ustanovenie

(1) Podnikové archívy a osobitné archívy, ktoré zriadili podľa doterajších predpisov štátne orgány alebo nimi riadené právnické osoby, ako aj archívy ozbrojených síl a ozbrojených zborov, sú štátnymi archívmi podľa tohto zákona, ostatné podnikové archívy a osobitné archívy, ako aj archívy politických strán a hnutí a odborových orgánov sú inými archívmi podľa tohto zákona.

(2) Štátne archívy zriadené podľa doterajších predpisov sú štátnymi archívmi podľa tohto zákona.

(3) Zriaďovatelia archívov podľa odsekov 1 a 2 dajú do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona postavenie nimi riadených archívov do súladu s týmto zákonom.

§ 15

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa :

1. zákon Slovenskej národnej rady č. 149/1975 Zb. o archívnictve v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 571/1991 Zb. s výnimkou § 6, § 13 ods. 1 písm. c), § 30 a 32 a § 33 písm. a),

2. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 168/1975 Zb., ktorou sa upravujú podrobnosti o postupe pri nadobúdaní archívnych dokumentov štátom,

5/ § 9 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 176/1991 Zb., ktorým sa ustanovujú predpoklady pre výkon funkcií v okresných a obvodných úradoch, ktoré vyžadujú osobitnú odbornú spôsobilosť.

3. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 62/1976 Zb., ktorou sa upravujú niektoré podrobnosti o zriaďovaní, zrušovaní a organizácii podnikových archívov,

4. prvá časť vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 63/1976 Zb., ktorou sa určujú kritériá na posudzovanie písomností ako archívnych dokumentov a upravujú niektoré podrobnosti o postupe pri vyraďovaní (škartácii) písomností,

5. vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 122/1976 Zb., ktorou sa upravujú podrobnosti o podmienkach a spôsobe využívania archívnych dokumentov,

6. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky, ktorou sa upravujú niektoré podrobnosti o zriaďovaní, zrušovaní, organizácii a činnosti archívov organizácií osobitného významu (reg. v čiastke Zb.),

7. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 19/1976 Ú.v. SSR o spôsobe ochrany a o kategorizácii archívnych dokumentov (reg. v čiastke 25/1976 Zb.),

8. úprava Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 22/1976 Ú.v. SSR o spôsobe vedenia evidencie archívnych dokumentov a o zložení Jednotného archívneho fondu Slovenskej socialistickej republiky (reg. v čiastke 29/1976 Zb.).

§ 16 Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. septembrom 1992.

AKÁ BUDE NOVÁ SÚSTAVA ARCHÍVOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE?

(Príspevok ku klasifikácii archívov v SR)

Zákon SNR č. 571/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákona SNR č. 149/1975 Zb. o archívnictve, nadobudol účinnosť 1. januárom 1992. Prijatie novely zákona Slovenská národná rada podmienila svojím uznesením, ktorým zaviazala vládu Slovenskej republiky predložiť do 86 dní vládny návrh nového zákona (o archívnictve). Táto urgentná požiadavka viedla tvorcov novej zákonnej normy, okrem iného k tomu, že v návrhu zásad nového zákona, vzhľadom na budúce neznáme územno-administratívne členenie Slovenskej republiky, rezignovali na vymedzenie konkrétnej územnej pôsobnosti dnešných štátnych oblastných a okresných archívov vyjadrenej aj v ich názvoch. Nový zákon v nových spoločensko-ekonomických podmienkach zamýšľali už nie ako zákon o archívnictve, s podrobne vymedzenými právomocami príslušného ústredného orgánu štátnej správy a s detailne vymedzenou sústavou archívov.

Uvedený prístup k problematike chápeme. Myslíme si však, že abstrahovaním, v súlade s jestvujúcim právnym poriadkom, sa možno dopracovať k optimálnejšiemu vymedzeniu sústavy archívov v Slovenskej republike, než je vymedzenie uvedené v § 5 prvého paragrafovaného znenia návrhu zákona SNR o archívoch, ktoré máme k dnešnému dňu k dispozícii (schéma č. 1).

Našu úvahu začíname úvahou o klasifikácii štátnych archívov. Návrh zákona rozoznáva:

- 1.) štátne archívy zriaďované vládou (variant I) alebo ministerstvom vnútra a okresným úradom (variant II)
- 2.) štátne archívy, ktoré môže zriadiť iný štátny orgán alebo ním riadená právnická osoba (§ 6 ods. 1 návrhu zákona).

Štátne archívy uvedené v prvom bode (dnešné štátne ústredné, oblastné a okresné archívy) a štátne archívy uvedené v druhom bode (dnešné podnikové archívy a osobitné archívy, ktoré zriadili štátne orgány alebo nimi riadené právnické osoby - § 13 ods. 1 návrhu zákona), majú podľa § 8 návrhu zákona rovnaké úlohy. Podľa našej mienky v návrhu zákona chýba kritérium, podľa ktorého by sa tieto archívy rozlišovali. Zo zákona by mala byť zrejmá základná klasifikácia štátnych archívov a z nej vyplývajúci rozdiel medzi štátnymi archívmi, akými sú napríklad Slovenský národný archív a Archív š.p. Správa pošt a telekomunikácií Bratislava, či štátny okresný archív v Trenčíne a Archív Slovenskej národnej galérie.

Pri klasifikácii štátnych archívov sa nemôžeme uspokojiť len s územným princípom, doteraz charakterizovaným prívlastkami okresný, oblastný, ústredný (archív), ako s kritériom klasifikácie. Príslušnosť k podniku (podnikový archív), či "osobitnosť" (osobitný archív) sa nám nejavia ako podstatné kritériá klasifikácie. Abstrahovaním dospievame k týmto podstatným kritériám klasifikácie štátnych archívov: a) územie, územný princíp, b) záujem, c) špecializácia. Podľa týchto kritérií klasifikujeme štátne archívy ako archívy územné, územne špecializované, záujmové a záujmové špecializované (schéma č. 2).

Slovenský národný archív, štátne oblastné archívy a štátne okresné archívy sú organizované na územnom princípe. Preberajú a zhromažďujú archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti právnických osôb, ako aj z činnosti fyzických osôb (§ 7 a § 8 návrhu zákona) a to na vymedzenom území (výnimkou sú pôvodcovia, na ktorých sa špecializuje štátny ústredný banský archív). Sú to teda štátne územné archívy.

Štátny ústredný banský archív ako štátny územný špecializovaný archív je organizovaný na územnom princípe a na princípe špecializácie. Preberá a zhromažďuje archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti právnických osôb, ako aj z činnosti fyzických osôb na vymedzenom území, ktorým je celá Slovenská republika, pokiaľ sa títo pôvodcovia archívnych dokumentov zaoberali baníctvom, hutníctvom, geologickým prieskumom a inými príbuznými odvetvami.

Štátne záujmové archívy sú organizované na princípe záujmu. Určené sú na preberanie a zhromažďovanie archívnych dokumentov pochádzajúcich z činnosti právnickej osoby, ktorá ich zriadila, ako aj z činnosti jej predchodcov (je diskutabilné, či majú plniť aj úlohy podľa § 7 písm. a/, d/, e/, f/ a všetky úlohy podľa § 8 návrhu zákona). Môžu zhromažďovať aj osobné fondy fyzických osôb, ktoré boli v pracovnom pomere so zriaďovateľom archívu alebo jeho právnymi predchodcami. V tomto prípade je kritériom záujem o archívne dokumenty jednej proveniencie. Ako príklad môžeme uviesť Archív š.p. PRIOR Bratislavské obchodné domy, Archív štátnej banky česko-slovenskej a pod. Sem by sa tiež mohli zaradiť archívy armády, bezpečnosti a zborov nápravnej výchovy.

Štátne záujmové špecializované archívy sú organizované na princípe záujmu a na princípe špecializácie. Určené sú na preberanie a zhromažďovanie archívnych dokumentov pochádzajúcich z činnosti

- právnickej osoby, ktorá ich zriadila a z činnosti jej predchodcov. Kritériom klasifikácie je záujem o archívne dokumenty jednej proveniencie.
- fyzických osôb, prípadne aj niektorých právnických osôb (napríklad nadácie a fondy zriadené fyzickou osobou), pokiaľ sú pôvodcovia z odvetvia spoločenskej činnosti, na ktorú sa tieto archívy špecializujú. Kritériom klasifikácie je špecializácia na archívne dokumenty jedného druhu spoločenskej činnosti.

Sem by sme zaradili napríklad Archív literatúry a umenia Matice slovenskej v Martine, Ústredný archív Slovenskej akadémie vied v Bratislave, Archív Slovenského národného múzea a pod.

V ďalšej časti nášho príspevku pokračujeme úvahou o klasifikácii archívov samosprávy. Verejnú správu v súčasnosti delíme na štátnu správu a na samosprávu. Ak uplatníme poznatok, že samospráva sa ďalej člení na územnú samosprávu a záujmovú samosprávu (Encyklopédia Slovenska, V/194), môžeme dedukovať, že archívy samosprávy v Slovenskej republike možno klasifikovať ako

- obecné archívy (archívy miest a archívy obcí), ako archívy územnej samosprávy,
- archívy záujmovej samosprávy.

V oboch prípadoch pôjde o archívy neštátnych verejno-právnych inštitúcií, ktoré tieto inštitúcie môžu zriaďovať fakultatívne. Obecná samospráva bola konštituovaná zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Záujmová samospráva sa začala konštituovať neskôr (zákon SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách, zákon SNR č. 30/1992 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore a pod.).

Za dôležité kritérium klasifikácie archívov treba považovať právnu povahu zriaďovateľa (inštitúcie). Môže ísť o verejno-právnu inštitúciu alebo o súkromno-právnu inštitúciu. Zaradenie skupiny archívov, ktoré môžu zriaďovať orgány záujmovej samosprávy, teda verejno-právne inštitúcie, do jednej skupiny s archívami, ktoré môžu zriaďovať súkromno-právne inštitúcie, pokladáme za nedostatok navrhovanej sústavy archívov v Slovenskej republike, ktorý sa prejavil v § 6 ods. 4 návrhu zákona ("iné archívy") v zovšeobecnení "a ďalšie neštátne právnické osoby".

Skupina "iných archívov" v návrhu zákona SNR o archívoch je najširšie vymedzenou skupinou archívov. Z uvedených možných zriaďovateľov sú súkromno-právnymi inštitúciami:

- cirkvi a náboženské spoločnosti (zákon č. 308/1991 Zb.)
- politické strany a hnutia (zákon č. 424/1991 Zb.)
- občianske združenia, t.j. spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie (zákon č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 300/1990 Zb.)
- obchodné spoločnosti a družstvá (zákon č. 513/1991 Zb.).

Archívy zriadené týmito inštitúciami, ako aj archívy zriadené fyzickými osobami, treba klasifikovať ako súkromné archívy, keďže ide o oblasť regulovanú súkromným právom.

Nakoľko nám nie sú známe všetky podrobnosti o terajších i budúcich verejno-právnych a súkromno-právnych inštitúciách (právnické a fyzické zahraničné osoby, zahraničné osoby, ktoré majú majetkovú účasť v česko-slovenských právnických osobách - § 21 až § 26 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník), pokladáme za vhodné rozlišovať medzi archívami česko-slovenských právnických a fyzických osôb a archívami zahraničných právnických a fyzických osôb. Z uvedených dôvodov sa nám javí ponechanie skupiny archívov označených "iné archívy" v sústave archívov Slovenskej republiky ako opodstatnené.

Načrtnutá základná klasifikácia archívov v Slovenskej republike a naznačené korektúry vo vymedzení sústavy týchto archívov, uvedenej v návrhu zákona SNR o archívoch, sú našim príspevkom k ujasneniu kritérií klasifikácie archívov v Slovenskej republike a k uzákoneniu optimálnej a stabilnej sústavy uvedených archívov, schému ktorej sme v našom príspevku uviedli aj graficky.

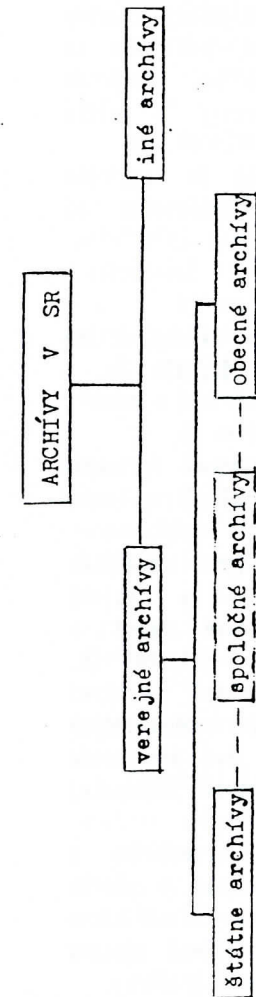
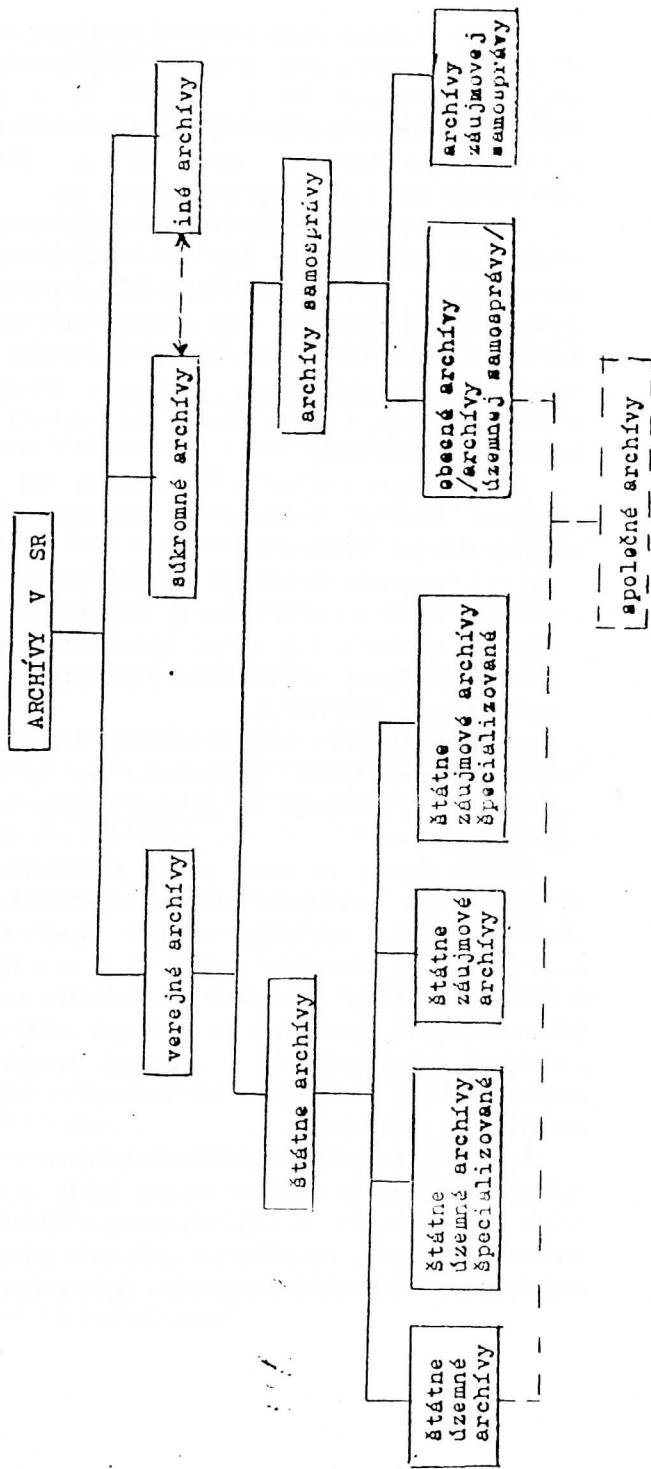

schéma č. 2

Ešte raz o skúškach riaditeľov ŠOKA

Vážená redakcia,

so záujmom som si prečítal publikovaný list kolegyne Veroniky Novákovej z Galanty ku skúškam riaditeľov štátnych okresných archívov v rámci ustanovených predpokladov pre výkon funkcií, ktoré si vyžadujú osobitnú odbornú spôsobilosť.

Nesúhlasím s jej argumentáciou, lebo v rámci uvedeného konania sa aj z oddelení a referátov okresných a obvodných úradov podrobili skúškam vysokoškolsky vzdelaní vedúci s dlhoročnou praxou.

Samozrejme, bolo to pre nás veľmi náročné, avšak naopak, nedehtonostovalo to ani náš diplom, ani funkciu. Taktiež si nemyslím, aby sa kvôli týmto skúškam malo na protest vzdávať funkcie riaditeľa. To by nás postavilo do veľmi zlého svetla aj v rámci príslušných okresných úradov!

Naopak, som presvedčený, že aj ďalší archivári, a tu by som už diferencoval podľa odborného archívneho vzdelania na úrovni vysokej školy, kde sa prihováram za možnú výnimku, mali by sa podrobiť skúškam odbornej archívnej spôsobilosti od funkcie odborný archivár a vyššie.

Zo skúsenosti totiž viem, že na Slovensku v štátnych okresných archívoch na odborných funkciách pracujúci ľudia, ktorých málokedy a z vlastnej iniciatívy napadne aspoň zalistovať si v príslušnej odbornej archívnej literatúre a odborných časopisoch, aby si aspoň samoštúdiom prehľbovali svoje archivárske odborné vedomosti. O to väčšie nároky však majú na plat, resp. udelenie výnimky zo vzdelania a odbornej archívnej praxe.

Kolegyňa V. Nováková má pravdu, že enormne vzrástla zaťaženosť riaditeľov archívov, ale nielen ich. To neznamená, aby sme sa vzdelávali. Preto vítam formu postgraduálneho štúdia, ktorú navrhuje, ale mala by platiť nielen pre riaditeľov archívov. Vzdelávanie sa slovenských archivárov aj postgraduálne by malo byť samozrejmé a trvalé.

Mgr. Andrej Kaputa
Šoka Svidník

ODBORÁRSKE OKIENKO

Vážení kolegovia,

dňa 22 .1. 1992 sa v Bratislave uskutočnila druhá porada zástupcov odborov z oblasti archívnictva. Medzi prítomnými boli za SVOZ p. Sobotka, za archívy pp. Munková, Bokes z Bratislavy, Valková z Martina, Ďurdík z V. Krtíša a Niczky z Košíc, Verdonová z Prešova a Kvasnicová z Topoľčian sa ospravedlnili.

K prerokovaným otázkam patrili:

- mzdy - ešte minulého roku navštívila skupina Kvasnicová, Munková, Bokes príslušných pracovníkov Ministerstva vnútra SR. MV predpokladalo uvoľnenie určitého množstva usporenených finančných prostriedkov, ktoré sa mali premietnuť v odmenách, resp. valorizácii v jednotlivých archívoch. Zároveň v januárovom čísle FA bol archívom doručený dotazník, ktorého cieľom je poskytnúť informácie o pridelení týchto prostriedkov archívom. Pokiaľ ide o úpravy plátov, podľa informácie p. Sobotku, k 1. 4. 1992 sa očakáva prijatie novej mzdovej sústavy založenej na 12-tich tarifných triedach a 10-tich platových pásmach podľa vzdelania a dĺžky praxe, ktorá by vošla do praxe od 1. 7. 1992. Pre odborárov v archívoch bude najväčším problémom vyriešenie spôsobu zaraďovania archívárov do jednotlivých funkcií.
- archívny zákon - prítomní prerokovali postup prác na novom archívnom zákone od jeho vzniku až po návrh zásad, ktorý bol rozoslaný archívom. Vyslovili sa námietky proti spôsobu jeho distribúcie a formulácii sprievodného listu, ktorý mal zvolávať archívárov na rokovanie 8. 1. 1992. Z rokovania nevznikol nijaký zápis, ktorý by zachytával výsledné stanovisko zhromaždenia. Vzhľadom na to, že následným upravovaním návrhu zásad do paragrafovaného znenia, najmä vstupom legislatívneho odboru MV SR, sa jeho znenie zásadne odchyľilo od pôvodnej filozofie návrhu, požiadalo vedenie Spoločnosti archívárov listom Odbor archívnictva o predkladanie všetkých následných úprav a zvolanie širokého archívneho pléna v zmysle uznesenia SNR. Prítomní sa zhodli v potrebe sledovania ďalšej tvorby návrhu zákona, v rámci možnosti sledovania celého legislatívneho procesu, aby sa neopakovali problémy pri prijímaní novely v decembri 1991. Nasledujúci vývoj, ktorý dokumentuje text návrhu zákona v tomto čísle FA uvedený slovami J. Klačku však vyslovené obavy píne potvrdil.
- archivárska rekreácia - vzhľadom na rastúce ceny ubytovacích zariadení sa prítomní rozhodli vytvoriť banku ubytovacích kapacít tvorených inšpekčnými priestormi v štátnych archívoch. Informácie o možnostiach, kvalite a rozsahu takéhoto ubytovania by sa mali sústrediť pomocou dotazníka publikovaného vo FA 1/1992.
- diskusia - zástupcovia odborárov prerokovali možnosti rokovania o kolektívnej dohode s ministrom vnútra a riešení naliehavých špecifických problémov. Negatívne stanovisko zaujali k atestačným skúškam riaditeľov ŠOKA. Najbližšie stretnutie sa predpokladá v mesiaci marci. Touto cestou žiadame všetkých archívárov-odborárov o námety a pripomienky, ktoré môžu adresovať zástupcom jednotlivých spádových oblastí.

Za prítomných F. Bokes